UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Nieuwe migratiecrisis op de Balkan is Europees veiligheidsrisico

Marácz, L.

Publication date
2018
Document Version
Final published version
Published in
Armex

Link to publication

Citation for published version (APA):
Marácz, L. (2018). Nieuwe migratiecrisis op de Balkan is Europees veiligheidsrisico. *Armex*, *102*(3), 8-9.

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:17 Nov 2026

Column

Nieuwe migratiecrisis op de Balkan is Europees veiligheidsrisico

Prof. Dr. László Marácz

Bij het begin van de zomer is er wederom een nieuwe migratiecrisis op de Westelijke Balkan. Dit keer loopt de route van illegale migranten om Duitsland en andere West-Europese landen te bereiken langs de Westelijke Balkanlanden aan de Adriatische kust in plaats van via Midden-Europa. De buffers op deze route zijn fragiele staten, zoals Bosnië-Herzegovina, waar een mix van illegaliteit en moslimextremisme nieuwe veiligheidsrisico's voor Europa met zich meebrengt.

Alleen al de gevolgen van de vluchtelingencrisis voor de Europese veiligheid waren enorm

Griekenland

In 2015 werd Europa geconfronteerd met een ongekende migratiecrisis. Europese leiders zoals de Duitse bondskanselier Angela Merkel en de voorzitter van de Europese Commissie Jean-Claude Juncker wilden de bestaande verdragen niet handhaven en besloten daarop de Europese grenzen open te zetten om zo illegale migratie naar Europa vrij doorgang te verlenen. Daarbij verzuimden deze politieke leiders de gevolgen van deze ongekende beslissing, zeker in mondiaal perspectief, in kaart te brengen. Alleen al de gevolgen voor de Europese veiligheid waren enorm. Sinds 2015 hebben in Europa dertig terroristische aanslagen plaatsgevonden, waarbij daders een recente migratieachtergrond hadden. Alleen al vanuit veiligheidsoverwegingen vormt het toestaan van illegale migratie naar Europa derhalve een groot risico.

In 2015 werd Europa geconfronteerd met een ongekende migratiecrisis. Foto: Wikimedia, Gémes Sándor-SzomSzed

Een zwakke schakel in de beheersing van illegale migratie is Griekenland. Het land is er nog steeds niet in geslaagd illegale migratie via de Middellandse Zee naar het Europese vasteland te beheersen. Wel is het zo dat Griekenland ernstig verzwakt is door een diepe financieel-economische crisis en een geografische vorm met vele eilanden heeft, die als buitengrens van Europa zich moeilijk laat controleren. Het lukt de Grieken op eigen kracht dan ook niet om zich aan het Verdrag van Schengen te houden, dat naast interne vrijheid van mobiliteit voor EU-burgers de bewaking van de buitengrenzen, waaronder die van Griekenland zou moeten regelen. De Europese Commissie heeft het agentschap Frontex opdracht gegeven de Griekse buitengrenzen van Europa te beschermen. Tot op heden is echter de inzet van Frontex niet of nauwelijks effectief gebleken. Vele illegale migranten bereiken Griekenland en worden door een netwerk van mensensmokkelaars verder naar de Westelijke Balkan geloodst.

Een vluchtelingenkamp op een van de Griekse eilanden. Vele illegale migranten bereiken Griekenland. Foto: Tear

Tot op heden is de inzet van Frontex niet of nauwelijks effectief gebleken

De Europese Commissie heeft Frontex opdracht gegeven de Griekse buitengrenzen van Europa te beschermen. Foto: Flickr, Frontex

Nieuwe route op de westelijke Balkan

Verliep de Balkanroute in 2015 nog via Macedonië-Servië en Hongarije naar Oostenrijk en Duitsland, nu is deze route afgesloten doordat Hongarije aan haar externe Schengengrens, de Servische zuidgrens, een hek heeft laten bouwen, dat door grenswachters uit de Visegradlanden (het samenwerkingsverband van Polen, Hongarije, Slowakije en Tsjechië, ook afgekort als V4) wordt bewaakt. Macedonië heeft dezelfde V4-landen om hulp gevraagd - en inmiddels gekregen - bij de bewaking van haar grenzen met Griekenland. De grenswachters van het Macedonische leger krijgen hierbij hulp van politie- en legereenheden uit de V4. Het gevolg hiervan is dat deze grens afgesloten is voor illegale migratie. Deze heeft zich nu verplaatst van Griekenland-Macedonië naar de Balkanlanden aan de Adriatische kust waar een netwerk van mensensmokkelaars illegale migranten naar Oostenrijk en Italië verder vervoert. De route gaat nu via de bergrijke Westelijke Balkanlanden, Albanië-Montenegro-Bosnië-Herzegovina-Kroatië en Slovenië.

Montenegro en Bosnië-Herzegovina hebben inmiddels als reactie op de nieuwe stroom van migranten die ongeveer duizend personen per dag bedraagt, aangekondigd de grenzen te willen sluiten. Montenegro wil in eerste instantie de kuststrook met Albanië afsluiten. Het EU-kandidaat-lid heeft zich opvallend genoeg niet tot Brussel gewend voor steun om dit te verwezenlijken maar tot de V4, die inmiddels Montenegro hebben toegezegd te zullen assisteren met de bouw van een hek vergelijkbaar met die aan de Hongaars-Servische grens. Blijkbaar heeft Juncker tijdens zijn recente Balkantour om de Westelijke Balkanstaten te overtuigen lid te worden van de EU geen hulp aangeboden om de migratiedruk op deze landen te beteugelen.

Het Balkanschiereiland. Afbeelding: Wikipedia

De Oostenrijkse regering van kanselier Sebastiaan Kurz die mede op het anti-migratiedossier de Oostenrijkse verkiezingen heeft gewonnen, heeft direct gereageerd op de nieuwe migratiecrisis op de Westelijke Balkan. Volgens Kurz zal, indien nodig, Oostenrijk de grenzen met Slovenië en Italië afsluiten en wil hij een voorwaartse strategie toepassen. De Oostenrijkse kanselier stelt voor dat Frontex actief gaat worden op het Noord-Afrikaanse vasteland om illegale migratie daar al af te stoppen en om zo de netwerken van mensensmokkelaars doeltreffend te bestrijden. Hoewel de Italiaanse politieke situatie onduidelijk is geworden na de duidelijke verkiezingswinst van anti-migratiepartijen, zoals de Vijf Sterrenbeweging en Lega Nord, is evident dat het publieke tij wat migratie betreft in Italië aan het kenteren is. Italiaanse burgers hebben duidelijk gemaakt dat er geen steun meer is om illegale migratie te gedogen.

Er is een gerede kans dat grote groepen illegale migranten vast zullen komen te zitten op de Westelijke Balkan. Foto: Wikimedia, www.sovenskavojska.si

Nieuwe veiligheidsrisico's voor West-Europa

Er is dus een gerede kans dat grote groepen illegale migranten vast zullen komen te zitten op de Westelijke Balkan. Daarmee lijkt de nieuwe migratiecrisis zich te lokaliseren in deze regio van Europa en zal naast Griekenland er een nieuwe 'hotspot' ontstaan in Bosnië-Herzegovina. Het is verleidelijk om de conclusie te trekken dat de nieuwe migratiecrisis op de Westelijke Balkan geen gevolgen zal hebben voor de veiligheidssituatie in de rest van Europa. Dat is echter voorbarig. Bosnië-Herzegovina is een arme, fragiele staat met een ingewikkelde staatkundige structuur, waarin drie verschillende etnische groepen samenleven, namelijk Serven, Kroaten en Bosniakken, die ook nog eens drie verschillende religies kennen Servisch-orthodox, roomskatholiek en islam respectievelijk. De Bosnische moslims belijden van oudsher een milde variant van de islam maar daar is sinds de Joegoslavië-crisis toen het land onafhankelijk werd, verandering in gekomen.

Radicale islamgroepen uit het Midden-Oosten waaronder salafistische hebben de Bosniakken tijdens de burgeroorlog in Bosnië-Herzegovina financiële en militaire steun geboden. De Bosniakken die door de Serven en Kroaten in het nauw gedreven werden en door de internationale gemeenschap aan hun lot overgelaten werden, hebben deze steun noodgedwongen geaccepteerd. Het gevolg hiervan is dat radicale moslimgroepen vaste voet in het land gekregen hebben. Deze ongewenste situatie voor de Europese veiligheidssituatie wordt verergerd door het feit dat een deel van de huidige illegale migranten IS-strijders zijn, die het slagveld in Irak en Syrië hebben verlaten, nadat IS de afgelopen maanden daar beslissende militaire nederlagen heeft geleden. Deze illegale migranten zullen met open armen worden ontvangen door radicale moslimgroepen die zich al in Bosnië hebben gevestigd. Met oog op de Europese veiligheid zal het onvermijdelijk zijn om de migratiecrisis in Bosnië-Herzegovina de komende tijd met zorg te volgen.

Een deel van de huidige illegale migranten zijn IS-strijders, die het slagveld in Irak en Syrië hebben verlaten. Foto: Wikimedia